

Laks versus torsk – substitusjon og posisjon i markedet

Ragnar Tveterås

Havbrukskonferansen, Oslo, 21.11.2012

Overordnede spørsmål

- Hvilke posisjoner har laks og torsk hos europeiske konsumenter?
- Er laks og torsk virkelig substitutter hos europeiske konsumenter?

Forholdstallet mellom opplevd nytte og prisen man betaler er avgjørende for kjøp

$$\frac{\text{Nytte}}{\text{Pris}} = \frac{F(\text{Smak, Helse, Tilgjengelighet, Lettvinthet})}{\text{Pris}}$$

Laksens og torskens posisjon hos europeiske konsumenter

- Hvordan oppfatter europeiske konsumenter laks og torsk i følgende dimensjoner: Smak, Helse, Lettvinthet, Tilgjengelighet, Verdi for pengene
- Intervjuet ca 2000 husholdninger i fire europeiske land – Frankrike, Sverige, Tyskland, UK
- Sammenlignet også med kylling, svin og storfekjøtt

Finansiert av:

Bistand fra:

Norges Sjømatråd

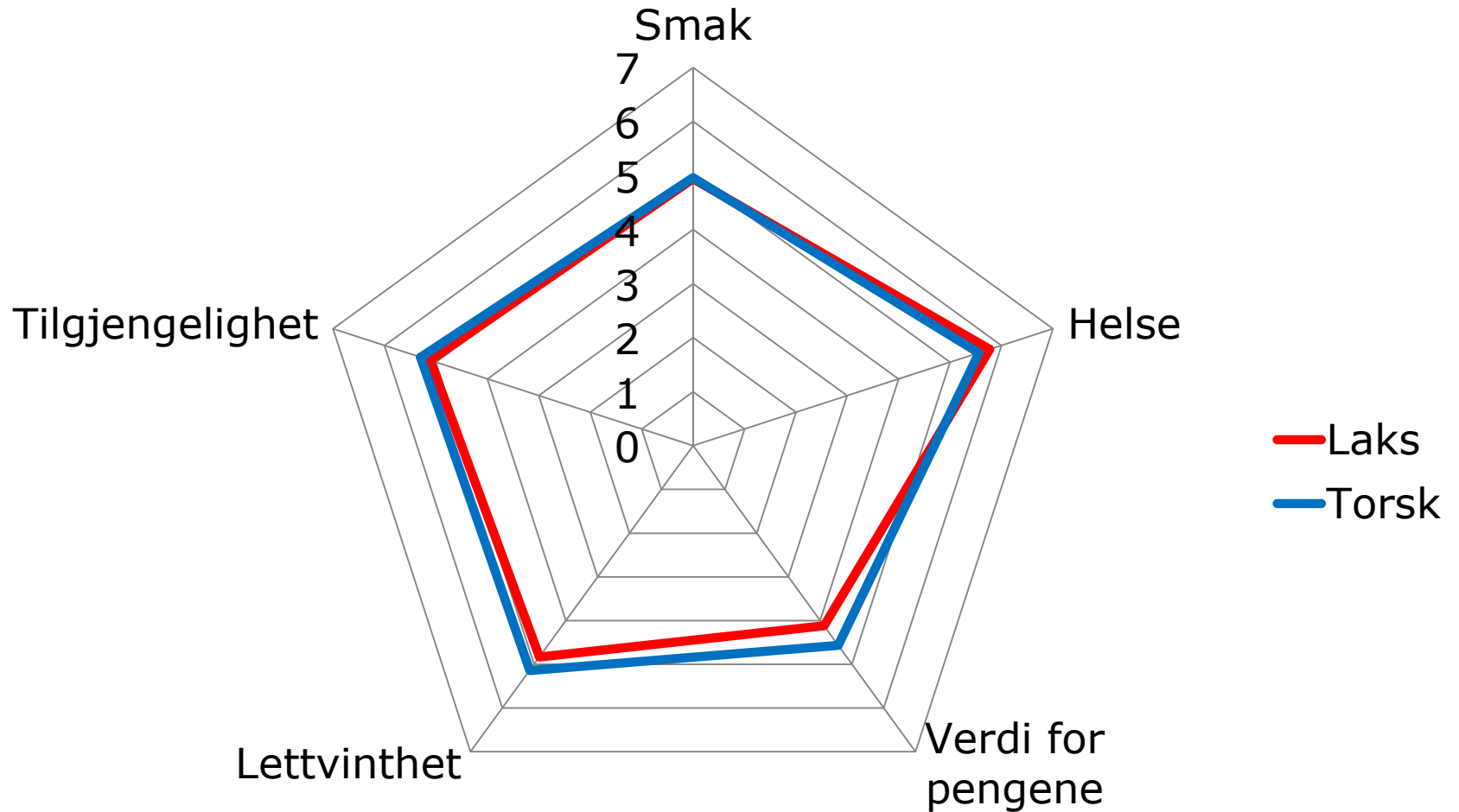

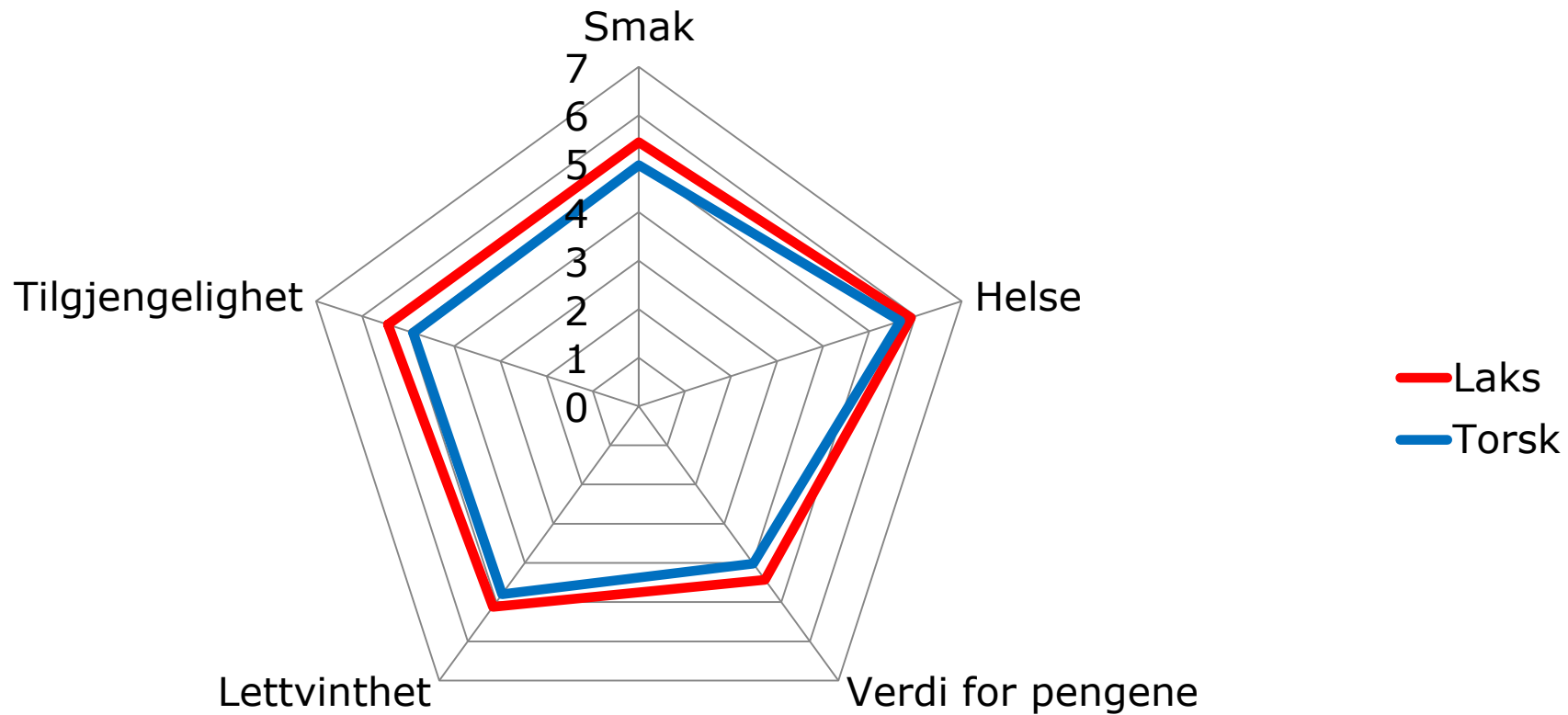
University of
Stavanger

Først ser vi på to land hvor den relative posisjonen til laks og torsk er noe forskjellig

I UK har torsk en sterk posisjon sammenlignet med laks

I Sverige har laks en sterkere posisjon enn torsk, men ikke dramatiske forskjeller

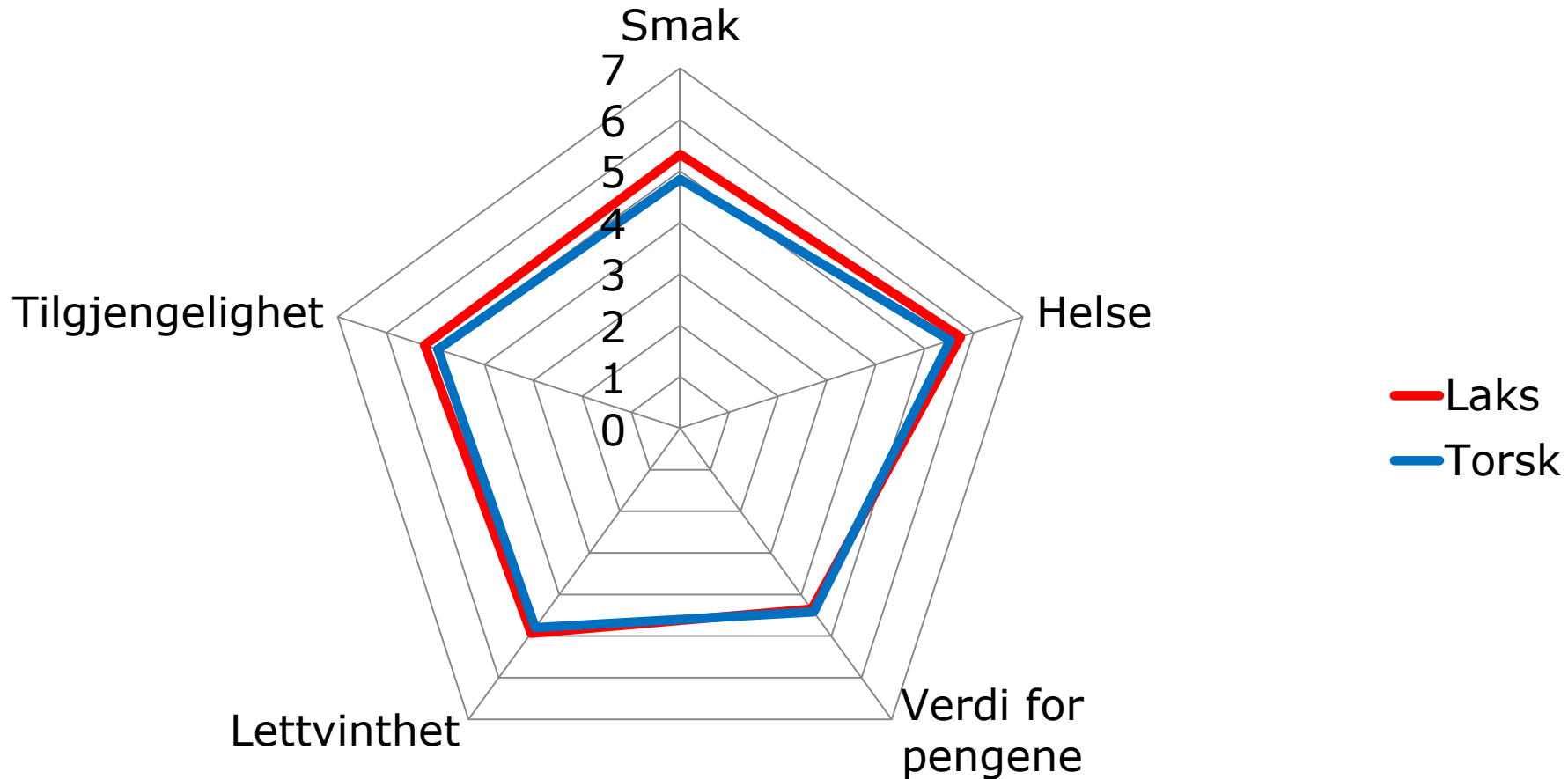

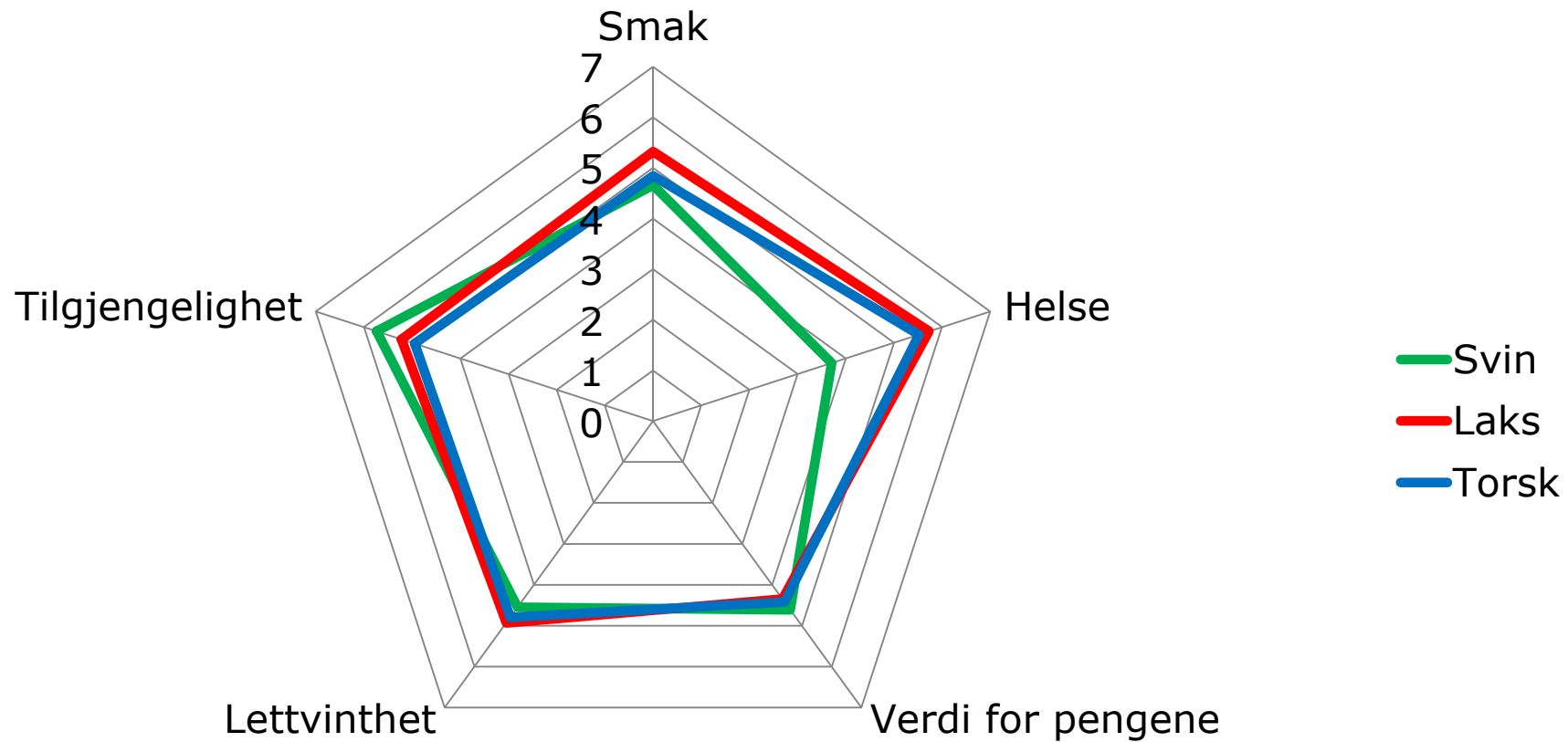
University of
Stavanger

Ser så på 2000 husholdninger i alle fire
landene samlet

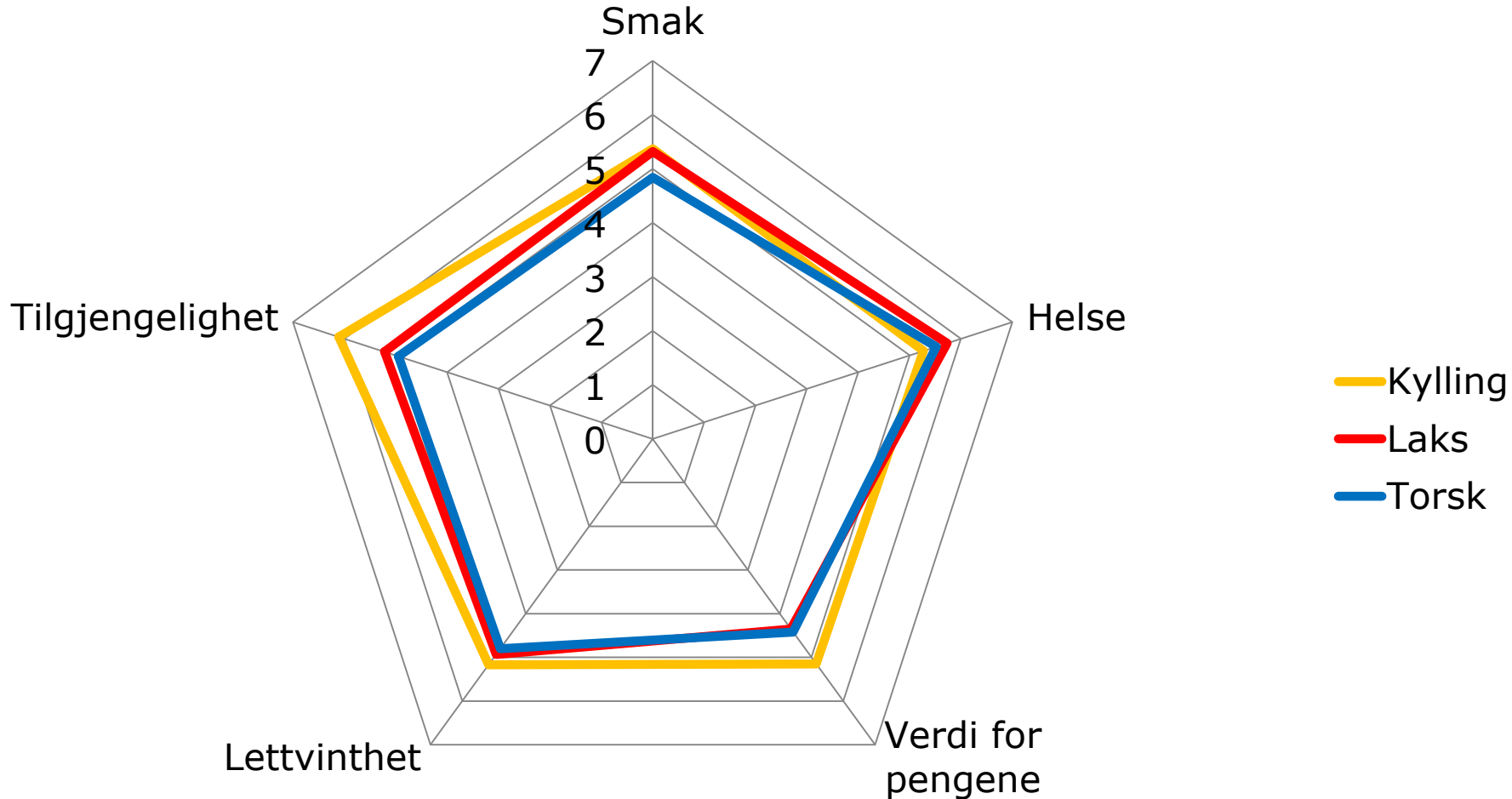
Posisjon - Forbrukerne vurderer ikke laks og torsk veldig forskjellig

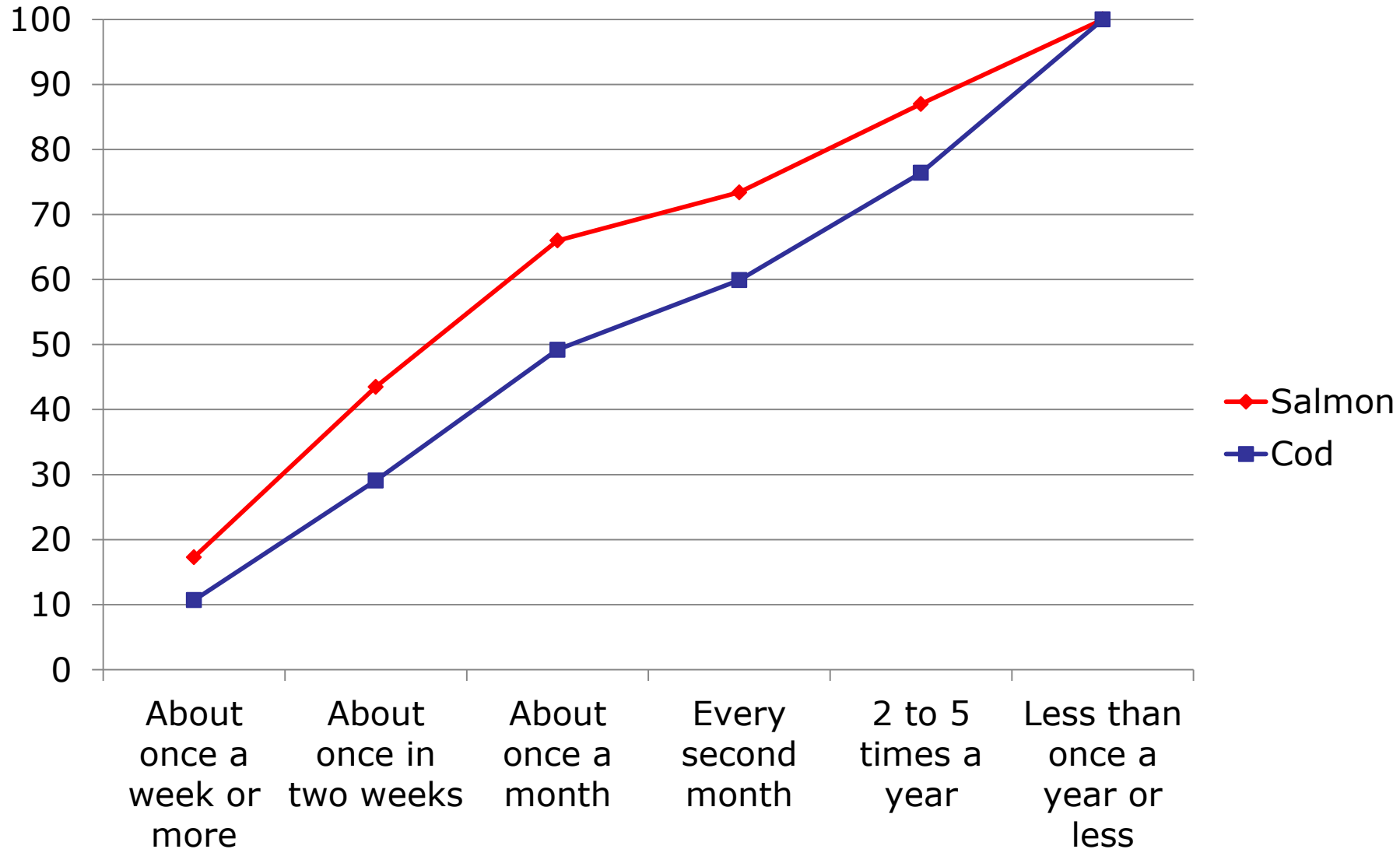
Svin har en helt annen profil enn laks og torsk hos forbrukerne

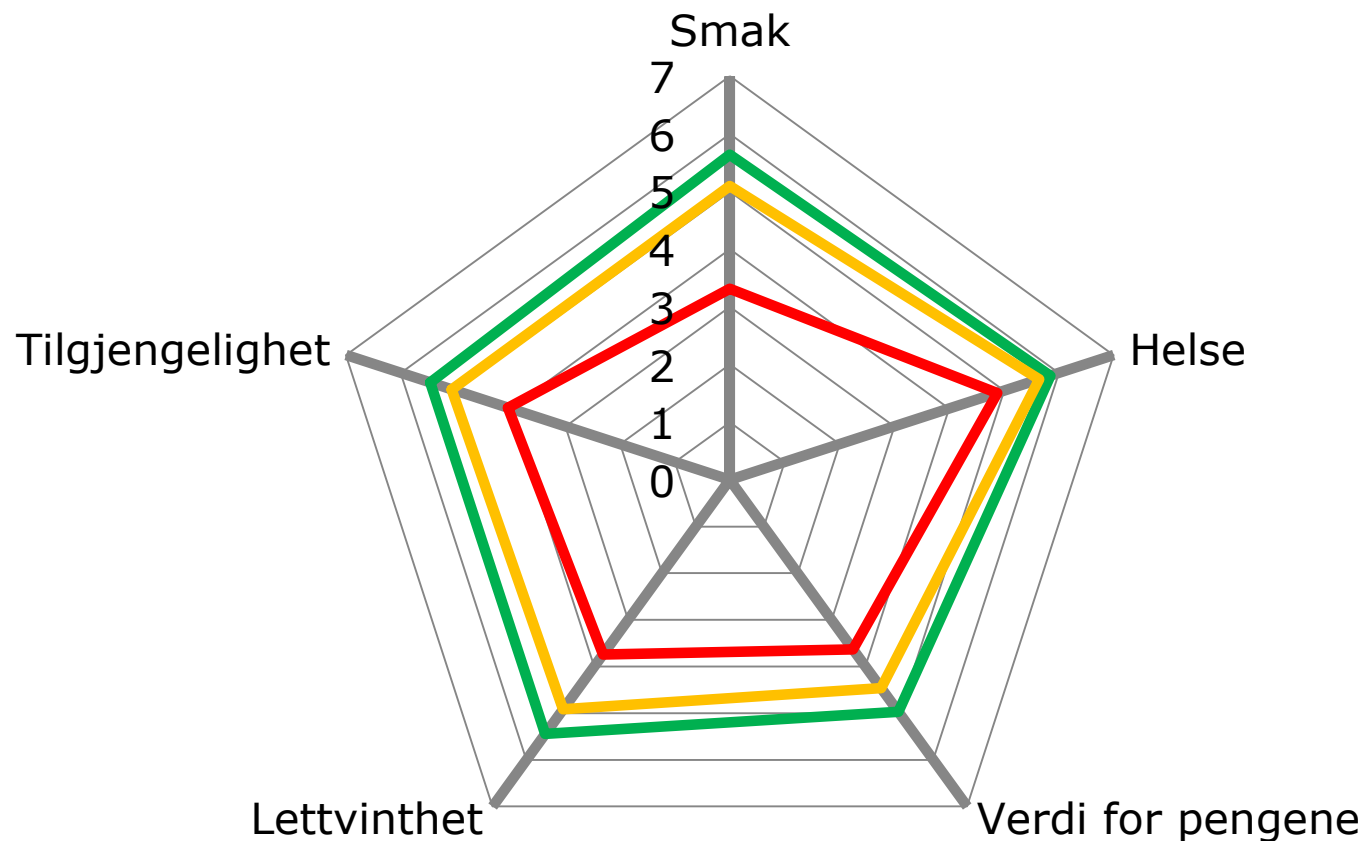
Kylling har en sterkere posisjon enn laks og torsk i de fleste dimensjoner

Laks konsumeres oftere hjemme av våre 2000 husholdninger enn torsk

Posisjon til torsk fordelt på konsumhyppighet

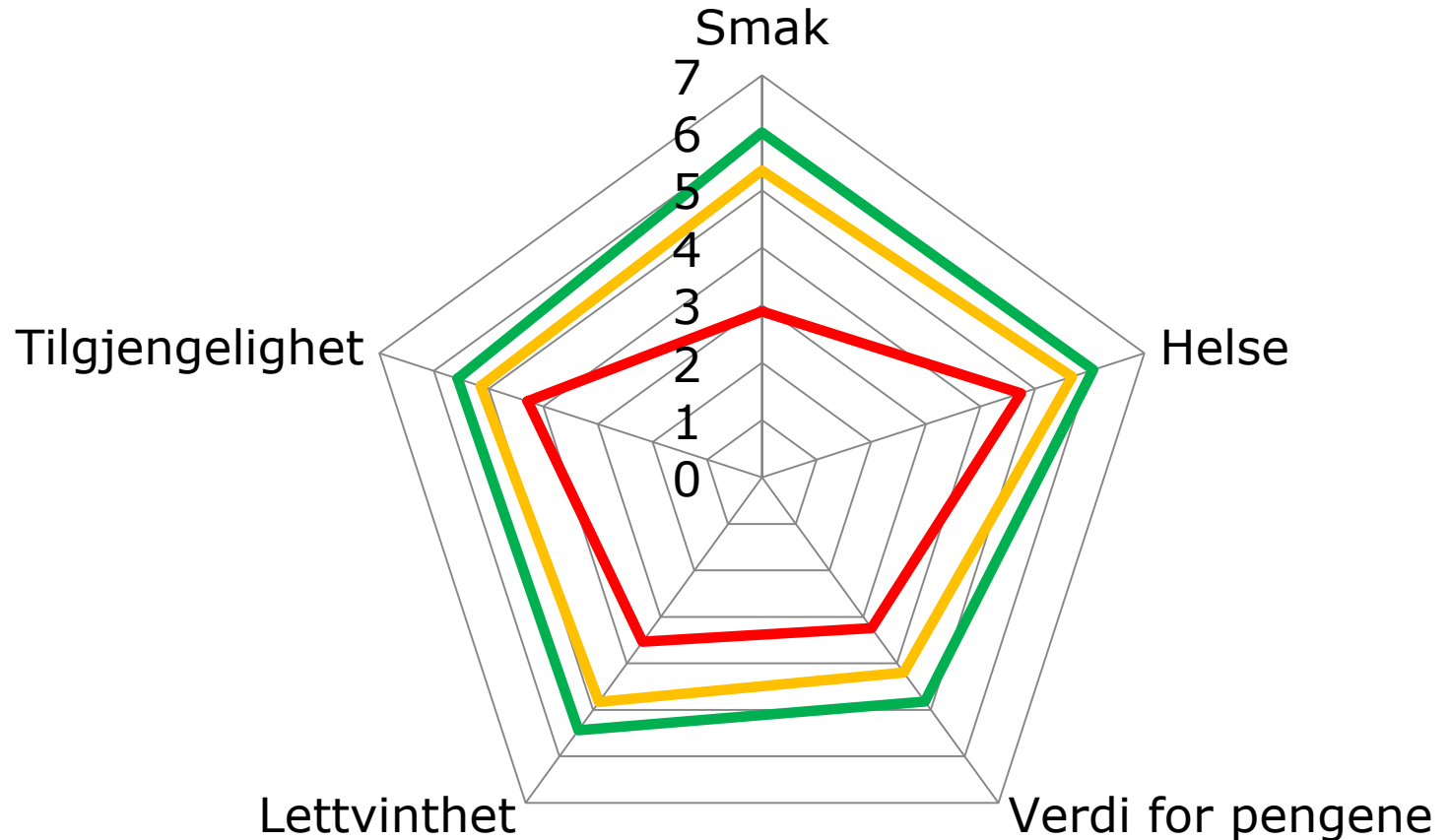

— Minst hver andre uke

— En gang i måneden eller sjeldnere

— En gang i året eller aldri

Posisjon til laks fordelt på konsumhyppighet

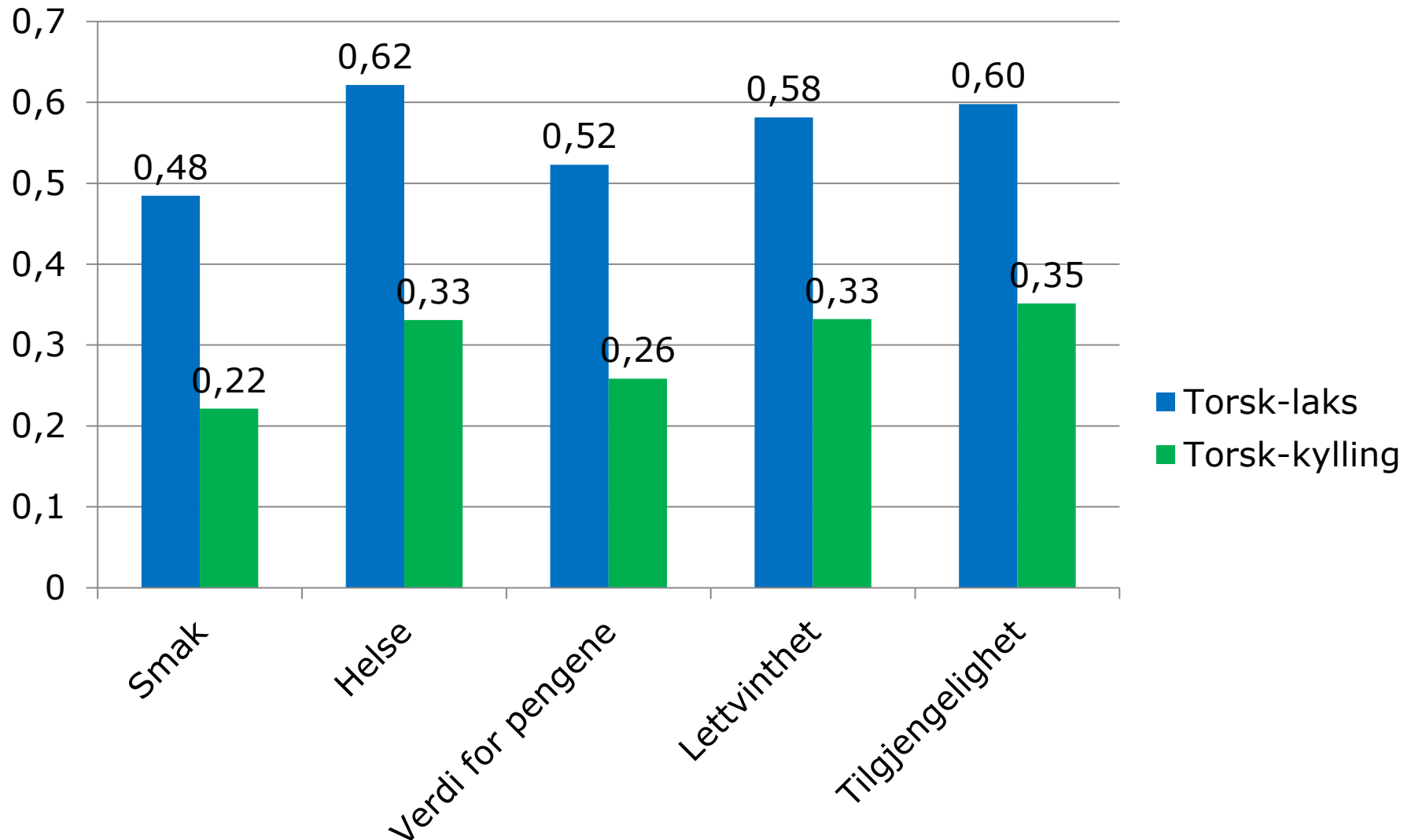

— Minst hver andre uke

— En gang i måneden eller sjeldnere

— En gang i året eller aldri

Det er sterkere korrelasjon i posisjonene til torsk og laks enn i posisjonene til torsk og kylling

Oppsummering laksens og torskens posisjon hos konsumentene

- Laks og torsk har nokså samme posisjon i flere dimensjoner
- Også i helse dimensjonen scorer torsk bra sammenlignet med laks
- Kylling har generelt de sterkeste posisjonene i markedene
- Det er spesielt på smak laks og torsk sliter i forhold til en del konsumenter

Men konsum bestemmes også av pris..

- Skal se på hvordan priser og inntekter påvirker konsum av laks og torsk
- Er det noe som helst substitusjon mellom laks og torsk?
- Dvs., når prisen på torsk synker påvirker det konsum av laks negativt?

Etterspørselsanalysene

- Har estimert en rekke økonometriske etterspørselsmodeller for ferske lakse- og torskereprodukter
 - EU15 total import etterspørsel
 - Importetterspørsel i individuelle EU land
 - Husholdningspanel UK
 - Husholdningspanel Frankrike

- Generelt finner vi begrenset med substitusjon mellom ferske lakse- og torskereprodukter

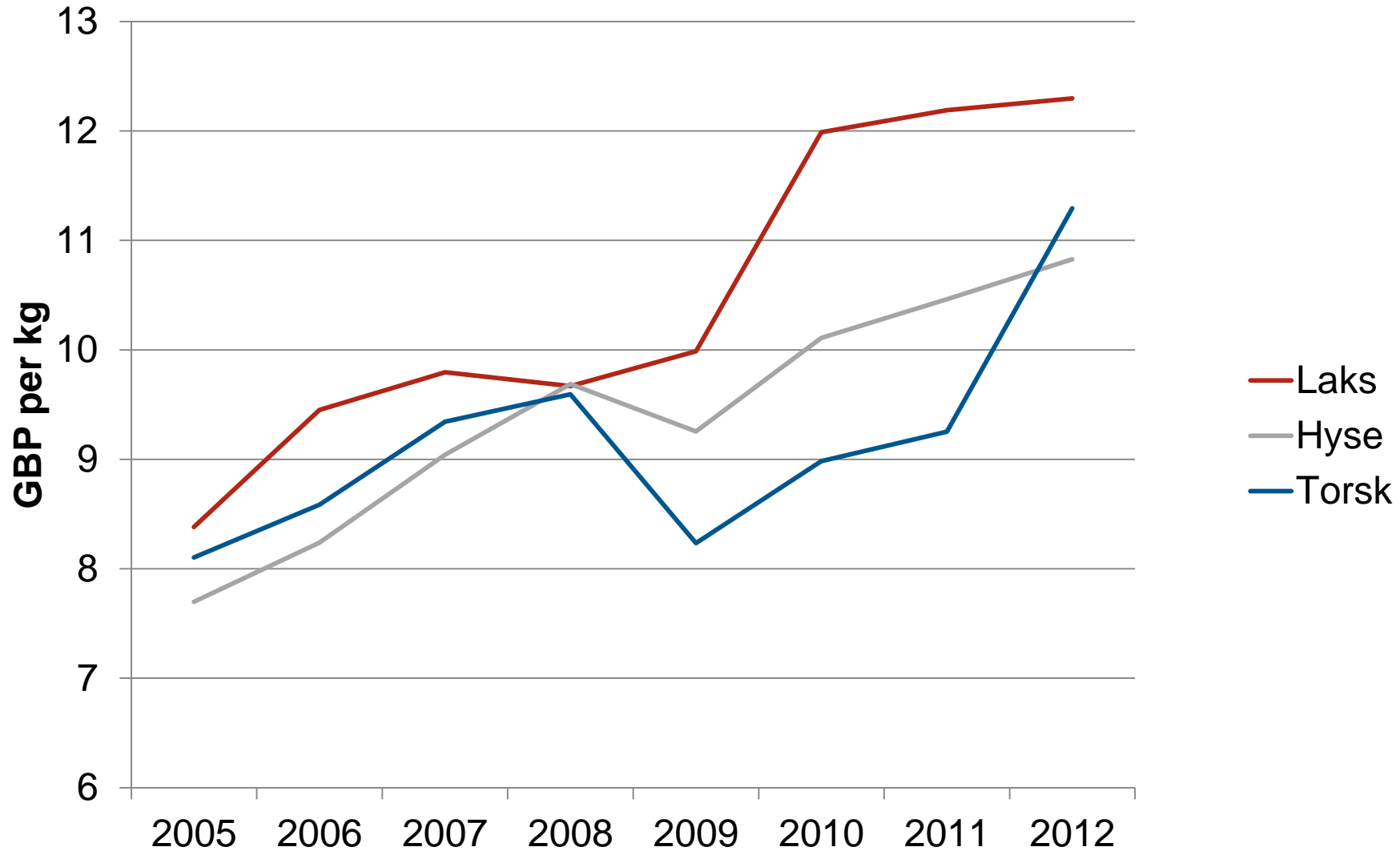
- Skal vise noen estimater basert på husholdningspaneler i UK og Frankrike

Elastisiteter

- Egenpriselastisitet: Hvor mange prosent synker etterspørselen etter laks når prisen på laks øker med 1 prosent?
- Krysspriselastisitet (substitusjon): Hvor mange prosent endres etterspørselen etter laks når prisen på torsk øker med 1 prosent?
- Inntektselastisitet: Hvor mange prosent øker etterspørselen etter laks når budsjettet til konsumentene øker med 1 prosent?

Prisutvikling ferske filet produkter i UK

Etterspørselastisiteter fersk torskefilet UK

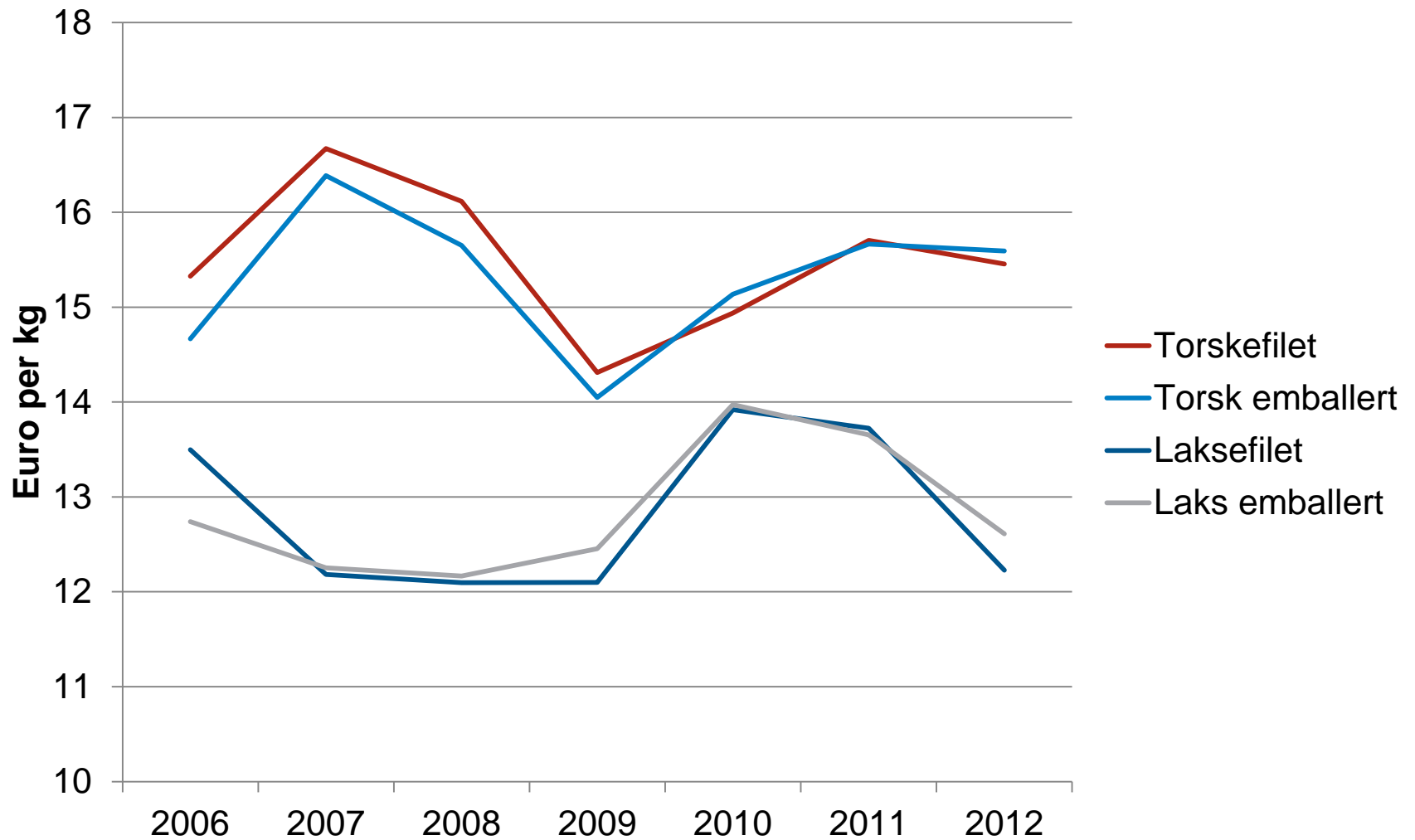
Variabel	Kort sikt		Lang sikt	
	Estimat	t-verdi	Estimat	t-verdi
Pris torsk	-1.59	-11.82	-2.23	-10.00
Pris hyse	-0.27	-1.32	-0.38	-1.33
Pris laks	0.38	2.57	0.54	2.59
Inntekt	0.66	4.26	0.93	3.80

Priselastisiteter fersk laksefilet UK

Variabel	Kort sikt		Lang sikt	
	Estimat	t-verdi	Estimat	t-verdi
Pris laks	-1.10	-17.44	-1.14	-19.09
Pris torsk	-0.05	-1.07	-0.05	-1.07
Pris hyse	-0.05	-0.65	-0.05	-0.66
Inntekt	1.04	17.29	1.08	16.49

Prisutvikling på ferske produkter i det franske markedet

Etterspørselastisiteter fersk torskfilet Frankrike

Variabel	Kort sikt		Lang sikt	
	Estimat	t-verdi	Estimat	t-verdi
Pris laksefilet	0.21	1.46	0.29	1.46
Pris emballert laks	0.01	0.06	0.01	0.06
Pris torskfilet	-0.98	-4.07	-1.32	-4.25
Pris emballert torsk	-0.18	-0.97	-0.25	-0.96
Inntekt	1.43	9.32	1.94	10.47

Etterspørselastisiteter fersk laksefilet Frankrike

Variabel	Kort sikt		Lang sikt	
	Estimat	t-verdi	Estimat	t-verdi
Pris laksefilet	-1.59	-10.79	-1.81	-12.13
Pris emballert laks	0.26	2.06	0.29	2.08
Pris torskefilet	0.10	0.47	0.11	0.47
Pris emballert torsk	0.05	0.31	0.06	0.31
Inntekt	1.05	8.47	1.20	8.38

Konklusjoner I

- Det er en begrenset konkurranse mellom lakse- og torskereprodukter
- Ved tilførsel av større volum må prisfall motvirkes gjennom investeringer i produktutvikling, distribusjon og promoteringstiltak
- Slike tiltak kan styrke posisjonen hos konsumentene i de dimensjoner vi har sett på her
 - Smaksopplevelser, lettvinthet, tilgjengelighet, helseeffekt, verdi for pengene

Konklusjoner II

- Verdikjedene for laks og torsk har selvsagt ulike forutsetninger for å investere i produktutvikling, distribusjon og promoteringstiltak
- For torsk må nok økte volum inn og konkurrere i hvitfisk segmenter med varierende betalingsvilje
- Bør være en forståelse for nødvendigheten av kostnadseffektiverende tiltak i verdikjeden for torsk